

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**F. Ioannis Andreae Copensteinii, Ordinis Prædicatorum
Theologi & Parochi Heidelbergæ Castigatio Apologiæ
Calvino-Catecheticæ**

Coppenstein, Johann Andreas

Moguntiaë, 1626

Ad Qvæst. XLII. At cum Christus pro nobis mortem oppetierit; cur nobis
quoque est moriendum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35247

2. Sed in æterna morte est Immenitas pœnæ, & Perpetuas durationis: Veramque asserit sustinuisse Christum Bellarminus l. 2. de Iust. c. 5 §. 12. Passio & Mors Filij DEI, quamuis in se, essentialiter fuerit finita; tamen ratione Patientis & Morientis INFINITA fuit.

1. Ergo & æterna: nam æternum est infinitum. 2. Non solum ratione Patientis; sed magis Immenfitatis pœnatum, quoniam æternitatis; cum etiam pœna leuis esse possit æterna.

3. Cur Christus crucem a deo exhorruit; Sanguinem sudavit; se de eodem exclamavit: si pœnam solam temporalem passus est?

4. Quin etiam Parochus approbat, quod capitur: Facit ut sustinuisse iram Dei adversus peccatum Univerſi generis humani: quomodo ergo pœnam solam temporalem? An ira Dei ob illud est irantum, hoc est, pœna temporalis? At Scripturæ ea est pœna æterna.

RESPONDEO. AD I. Recte, & necessitati addidi, ob Calvinistarum blasphemiam, Inferni pœnas passum Christum euomentiam. Quo de vide meum *Luthero-caluin. part. 1. qq. 45. 46. 47. 48. 49.* Neque Socinianis faueo: quia mortem Christi Temporalem assero duratione; at merito, infinitam: quod illi negant. Ergo Minister est calumniator meus & lycophanta.

AD II. Iam in Bellarminum lycophantaris: Is loquitur de infinitate Passionis ratione Patientis infiniti, eiusque meriti: at tu eum perverte trahis ad infinitatem gravitatis, & durationis: simulque futiliter in circulum eundo nugaris, oleum & operam perdis.

AD III. Idcirco adeo expavit, sudavit, se derelictum clamavit; quod solus Homo pateretur ultima: nil patiente Diuinitate; ut eam passam vos Calvinistæ blasphematis. Vide in meo *Luthero-calui. par. 1. q. 43.*

AD IV. Sicut quoduis peccatum mortale habet malitiam culpæ infinitam; ita & iram Dei, seu pœnam meretur æternam: At quacunque hora quicumque peccator se converterit, cum ira sua DEVS æternitatem pœnæ remittit, acquiescens ad temporalem satisfactionem peccatoris. Quanto magis ad CHRISTI satisfactionem pretio infinitam, duratione temporalem? Si aliter nescias, doceat te rectius Scripturæ: (tua recipere verba,) quas aliquas vide in *Luthero-caluin. par. 1. q. 59. 60. & par. 3. q. 98. 99.*

Cum igitur me approbare, quod carpo, dicis; pro more tuo lycophantaris. Miror; quia te & Vi-

rum, & grauem esse arbitror.

III. MINISTER. De Unico, & Cruentio Sacrificio remittit ad Quæst. 31.

RESPONDEO. ibidem. Require.

IV. MINISTER cum Catechisi: Christus acquisiuit nobis Iustitiam: addit Parochus, *Inb. & seram nobis.* Si de *Sanctificatione* loqueretur; nil contradiceremus: sed quia in *Iustificatione* ponit habituales infusionem; nullam iustitiæ p. op. æ in habitationem agnosceimus. Vide supra quæst. 36.

RESPONDEO. Iustificationis effectum Sanctificationem esse opinatur: sicut Remissionis peccatorum, esse animæ renouationem. Sed ibidem te remisi ad Luthero-caluinistam meum.

V. MINISTER cum Catechisi: Christus acquisiuit nobis Vitam æternam: addit Parochus: *Nis te nos indignos reddamus.* 1. At indignos in nobis, Deus gratis fecit dignos in Christo. 2. *Quam* Nolint vere fideles se reddere indignos; vide quæst. 28.

RESPONDEO. Primum affirmo: secundum, quatenus nolint vide quæst. 28.

AD QUÆST. XLII.

At cum Christus pro nobis mortem oppetierit; cur nobis quoque est moriendum?

MINISTER hic tria culpat mutata Excaluinizatoris Parochi.

I. Catechisi ait: Mors nostra Non est pro peccatis nostris satisfactio: Parochus verò, *est aliqua,* ait. At de Christi perf. tissima; de nostra Nulla, satisfactio supra quæst. 13. 29. 30. Matth. 16. *Quid prodest homini, si totum mundum lucratur; anima vero sua detrimentum patiatur?*

RESPONDEO. Opera laboriosa pœnitentium valent ad aliquam pœnæ temporalis satisfactionem, remanentis post remissam culpam: Vide in *Luthero-caluin. par. 3. qq. 98. 99. 30.* Atqui mors nostra est pœna temporalis post remissam in baptismo culpam originalem: Ergo est ad aliquam satisfactionem. Atque idcirco id hic inferui, ut Excaluinizaretur Calvinismus multiplex: 1. de valore pœnosorum operum; 2. de pœnitentiali satisfactione; 3. de pœnæ temporalis residuo post remissam æternam cum culpa; 4. de effectu baptismi delentis peccatum; 5. de certitudine Satisfactionis Dominicæ, sed incertitudine applicationis nostræ. De qua supra ad qq. 13. 29. 30. Porro, Matth. 16. Animæ detrimentum pati, est peccare, vel damnari; non corpore mori. Ergo nugatur Minister.

II. MINISTER. Catechesis affirmat, mortem nostram esse peccati abolitionem: Parochus negat esse *Omnis peccati*. I. An; quod statuat fideles non exire è vita omni peccato vacuos? An; eos etiam peccare post mortem?

Si prius; iam aberrat à scopo; contra seipsum disputat; & non tangit mentem Catechismi: qui affirmat, Mortem aboleri non solum miserias vitæ; sed & peccatum, hoc est, cessare peccatis, operibus carnis. &c. iuxta Scripturas; S. Paires; Bellarminum; Rationem. 1. *Quia*, cum morte cessat lucta carnis & spiritus. 2. *Quia*; Mors est transitus ad vitam æternam immediate dandam: ergo aboletur omne peccatum.

2. Fideles decedentes non sunt liberi in se. b omni peccato: exeunt tamen plene purgati in Christo, eiusque Sanguine. I. Ioan. I. *Sanguis IESU CHRISTI purgat nos ab omni peccato*. Rom. 8. *Nulla est damnatio ijs, qui sunt in CHRISTO IESU*: Damnatio, id est Thomæ Aquinati ibi: *damnatione & poena dignum, ac consequenter nullum peccatum*. Quam glossam pro hæretica habemus.

Hinc fideles dicuntur *abluti, Sanctificati*. I. Cor. 6. *Sancti, immaculati, irreprehensibiles*, Eph. 1 & 5. *digni, idonei in partem sortis Sanctorum in luce*.

RESPONDEO: *Ut in hoc Minister (tua recipere verba paulo rectius instruat; Nam aberrat à scopo, nec mentem tangit meam.*

AD I. Statuere; Mortuos post mortem peccare, est absurde errare: & simile huic est Ministri idem de me diuinare. Neque enim vel per somnium id mihi vnquam in mentem: aut tuam minus hic capio mentem. Statuo igitur, Fideles posse; at vix raros exire è vita hac ab omni vacuos peccato seu Veniali, seu Mortalis residuo pœnæ temporalis, licet expiati à culpa. Ita firmiter statuo, credoque; ac doceo in *Luthero-caluinisticis par. 1. quæst. 91. 92. & in Antichristo pa. 1. q. 29.* Mortem vero suam Catecheseos capio dictã; sed morte aboleri peccatũ, id est, desinere fideles peccare, & opera carnis operari; ecquis adeo vel ignorax, vel brutus est ac barbarus, id qui nesciat; nisi omni mente motus? Quare (tua recipere verba) *frustra agis, Minister, & sententiam, quam nemo carpit, tam operose probare laboras. Concedo tibi totam.*

Fateos, quod res est: *Istud, Mors est peccati abolitio, scilicet præteriti in ante acta vita extinctio: sic intellexi; ideo correxi per Non omnis peccati, sibi audi, semper, vel sæpe; sed quandoque.*

Huic intellectui suberat Theologiæ gustus: lub altero, nullus: ideo vel mouere hic cum puiduit.

AD II. Concedo, asseroque vtrumque: Fideles à vita cedere Purgatos in se Nullos: Omnes in Christo sed prius absolutè, & fermè plerumque in se: in Christo posse alterum; sed conditionate; prout suprà ad quæst. 1. declarauit: Et huc faciunt, quæ congeris testimonia, ad instructionem Parochi, scilicet: *Vitam sapietes, & intelligeres, & nouissima præcideres*. Sed vt Minister: (tua recipere verba:) *erras impie, vel disputas Frustra.*

III. MINISTER illud Catechismi, *Mors est transitus ad vitam* iam distinxit hæreticè: quod annui tamen Romano-catholicè. Sugillat porro meam excaluinizatoriam appêdiculam: *Mediate, vel immediate post dandam*: quod ibi lateat Papistici Purgatoriij figmentum. Queritur itaque

An sit Purgatorium?

CALVINVS *Inst. l. 3. c. 5. §. 6.* Ad purgatorium negat esse conueniendum, cum sit exiiale fatanæ commentum, quod Christi crucem euacuat §. 10. Sitque lapsus Veterum.

MINISTER. Pugnât id cum S. Scriptura, Patribus, & Ratione.

1. Scriptura id ignorat. 1. *Quia* nusquam in ea continetur. Tert. l. contra Hermetog. c. 12. *Scriptum esse docet Papa officina: legant nobis hoc de Scripturis sacris, & credemus.* Aug. l. de Vnit. Eccl. cap. 15. idem: Hieron. in Matt. 23. *Hoc, quia de Scripturis non habet autoritatem, eadem facilitate contemnitur, qua probatur.*

Quin Scriptura id refutat ijs locis, 1. Vbi Sanguis Christi dicitur nos purgare ab omni peccato. I. Io. 1. 7. Item Vnicum Sacrificium Christi: *suprà quæst. 1. §. 25. 30.*

2. Ijs locis, vbi negat vllum peccatum esse natura sua Veniale; sed omnia in se Mortalia: *suprà quæst. 32.* Nam Bellar. l. 2. de Purg. c. 1. *Purgatorium, ait, pro ijs tantum esse, qui cum Venialibus moriuntur.*

3. Ijs locis, vbi dicitur, *qualem quemque inuenit Deus cum vocat, talem pariter iudicabit*, ait Cyprianus: at qui per Purgatorium venit ad iudicium, ille non venit qualis fuit mortuus. Res est manifesta.

4. Ijs locis, quæ dicunt post mortem nil restare, nisi iudicium, *Heb. 9. 27.*

5. Ijs; quibus docet non nisi duo esse loca mortuis, cœlum, infernum: iuxta Augustinum: *Qui tamen alibi videtur ad id inclinare: Sed non tam asserit*

tiè

tiudè id docuit, quam dubitatiudè credidit. 21. Ciu. c. 26
Non redarguo: quia forsitan verum est. Ench. c. 69. Tale
quid post hanc vitam fieri incredibile non est: & verum
ita sit, quæri potest. &c.

6. Istitis, quæ docent fideles post mortem Quiesce-
re. Apoc. 14. 13. Accipere refrigerium, Sap. 4. 7 Gaudi-
um, Ioan. 16. 10. Luc. 16. 25.

7. Istitis, quæ docent, ipsum *Mori lucrum esse* fide-
libus, Phil. 1.

8. Istitis, quæ docent, fidelium animas à morte sta-
tura transire in cælum. Luc. 23. 43. Ioan. 5. 24. &c.

II. Patres id refutant: Iustinus, Athanasius, Cy-
prianus, Augustinus &c. item Bellar. Conc. 4. nouiss.
Moribundum pro comperio habere, post duas horas vel in
et. gaudis, vel supplicis se futurum. Et, qui in purgato-
rio degunt, inter beatos numerari.

III. Rationes id refutant. 1. *Quia*: moribundos,
consideratis eius flammis, & rigore Vindecis in labe-
culas, ducit in desperationem.

2. *Quia*: in purgatorio non perfectè purgatur ho-
mo; ait Orig. cum solum anima purgetur. Ideo is ex-
tendit tempora purgatorij ultra diem resurrectionis, ait
Ber. & refutat: quod sequeretur, animam separatam
non posse puniri in inferno. At, in inferno post resurre-
ctionem quoque corpora punientur; quia hic eum a-
nima peccarunt: ergo & in purgatorio punientur. vt
vult Origenes, negat Bell. Non autem tunc punientur
in purgatorio: ergo neq; nunc punientur in eo,
estque nullum.

3. *Quia*: Mors nostra est transitus in vitam at. vt
probatum: ergo non datur Purgatorium. At per hoc
implicat Parochus contra dictionem manifestam.

RESPONDEO: I. Esse Purgatorium non
ignorat S. Scriptura; quin id affirmat V. ac N.
Test. 2. S. Concilia affirmant idem; Sanctiq;
Patres: 3. Ratio item. Vide meum Bellarminianum
Luthero caluinistam par. 1. q. 90. Antichristum
par. 1. quæst. 29. Genealogiam Luthero caluinismi
par. 1. q. 31. Antipapistam Mendacem par. 1. q. 10. Qui-
bus in locis, (tua recipe verba) nos hoc delirium
Luthero-caluinisticum iam anteresutauimus: &
per se est ineptissimum, atq; futillissimum. Non igitur,
(tu sus tua recipe verba) hoc, Mors nostra est
transitus in vitam at. etiam immediatè, cum ne-
gat Parochus; & Scriptura, & Patribus aperte contra-
dicit: vt abundè patet ex iam dictis: Sed minister e-
isdem contradicit *amis*.

RESPONDEO II. ad loca S. Scripturæ. Ad I.
Vide suprâ ad quæst. 13. 29. 30. Ad II. Vide su-
prâ q. 29. Ad III. Inepte Minister: Ab morte,
non per Purgatorium, venit ad Iudicium:

(tua recipe verba) Res est manifesta. Ad IV. Iam
etiam cælum neget Minister; Post mortem,
ait, nil restat, nisi iudicium: ergo non Purga-
torium. Cur non ergo & cælum, & infernus?
Vah!

Ad V. Erunt duo loca tantum post Iudici-
um extremum. S. Augustinus Purgatorium esse
diserte, persæpe affirmat: Vide Bellarm. l. 1. de
Purg. c. 10.

Ad VI. In Purgatorio in iure certo ad rem; in
cælo; in iure in re anima quiescunt, gaudent.
&c.

Ad VII. Et hinc decedentibus ad Purga-
torium ipsum *Mori lucrum est*, indubitata salu-
tis.

Ad VIII. Respondi iam supra. Itemque
ad S. Patres Bellarminus vbi supra.

Ad RATIONES: ne Suasiones quidem sunt,
nisi ineptæ. Ad I. Ego dico: Purgatorii con-
sideratio ex fide ducit moribundos in spem cer-
tam. Age sis, doce contrarium; Dixisti, nil do-
cuisti.

Ad II. Duo sunt duntaxat loca, cælum &
orcus, in quibus vnusquisq; recipiat, prout gessit in
suo corpore; idque post Iudicium extremum: at
tertius est medius Purgatorium tempore inter-
medio mortem inter & extr. iudicium: vt o-
stendit responsio prior. Origenis errorem Bel-
larminus refutat solidè; Minister hunc stolidè;
atque etiam hæreticè. *Quia*: S. Scriptura do-
cet impios post resurrectionem etiam corpora-
liter fore cruciandos in inferno: at de Purgato-
rio id non docet: Docet autem, iustos post re-
surrectionem etiam in corporibus conformes
Christo fore glorificandos; quo simul docet
Purgatorium tunc fore nullum. Non gestio,
pro solenni tuo, hic, a ubique Scripturarum, S.
Patrum, &c. testimonia producere; quia volu-
men nolo grandescere.

Ad II. Liqueat iam suprâ. Minister verò sor-
didus sordescit adhuc: Sordidus peccatis in se mo-
rietur, vt ait, Opto meliora! at purus in Christo
transibit certus ad vitam; Quod opto! Sed il-
lud quia credit, ac scit; ego non credo; & hoc
scio. Ideo sordidus sordescit adhuc, vt hæreticus;
& sordescet æternum; nisi relipiscat.

At Parochus, ait, implicat Contradiotionem manifestam per hoc: Mors est transitus ad vitam: ergo non est Purgatorium. Iterum me tui pudet, ac miseret. Tu vtrumque asseris absolute; & erras: Ego prius distinguo, mediatè vel immediatè; idcirco esse Purgatorium credo: & tibi, non mihi, contradico Minister vane, aut maligne, aut cæce; qui adeo nihil aut vides, aut videre vis; vt manifestam falsitatem contradictionis de me assereret nil erubescas.

AD QVÆST. XLVI.

Quomodo intelligis istud: Ascendit ad Cælos?

MINISTER ad illud Catechismi: Christus de terra in cælum sublatus est, ait, ista additione Parochi, *Vi propria*, nil opus erat: & nos confitemur, atq; docemus idem.

RESPONDEO. Et nos scimus docere vos idem; vt qui (velut gloriose prædicas in præf. dedicatoria) Belgico-Heidelbergensi Catecheli: quotquot sumus Verbi DEI Administrari, propria manu, cum ad Ministerium admittimur, SVBSCRIBIMVS: atque adeo etiam quæ in proxima Nationali Synodo Dorodræcana anno 1619. post accuratum eius examen communi Theologorum, tan exteriorum, quam nostrorum, consensu est approbata, & speciali Decreto confirmata.

Scimus inquam; at quia verbum est passiuum, sublatus est, id volui per additiunculam, *Vi propria*, restringere: Non obstante, quod etiã S. Scriptura perinde ea in re passiuus verbis vtatur. Verũ hæc esse nemini suspecta debet: at Calviniana Catechesis priorum nemini non esse suspecta potest. Præsertim, cum etiam S. S. Trinitati, ac Christi Diuinitati tot Calvinistæ tam blasphemè derogent, vt patet in meo *Luthercalu. par. 1. qq. 6. 7. &c.*

An Christus sit in cælo, & alibi; ac quomodo?

CALVINVS Instit. l. 2. c. 16. §. 14. Omnem Corporealem ac Carnis præsentiam Christi ademit Ecclesiæ: solam Spiritalem ac Maiestatis reliquit. Sui

præsentiam è conspectu nostro sustulit, non vt adesse fidelibus desineret; sed vt præsentiore virtute cælum & terram regeret. Sic & Instit. 4. c. 17. §. 26. 27. 32.

CLYBEVS Fidei G. neuen. ita habet, *In cælis confectus sedes, & ita in vnum locum inclusus, vt se inde commonere, ante iudicii diem, non possit. Et quid otiosus in terris degeret; cum nec docere hic possit, nec signa facere, nec sibi, nec nobis quicquam prodesse?*

MINISTER isti in Catecheli in cælum sublatus est; atque etiamnum nostra causa IBIDEM EST, & erit: additam hanc notulam disputat: *Vt tamen sit & alibi: præsertim in S. Eucharistia.* Statuit autem hanc thesin: Christum non esse secundum Essentiam sui Corporis præsentem nisi in Vno loco, in cælo, & ibi mansurum donec redeat ad iudicandum; docet Scriptura, & veri corporis humani natura.

1. Scriptura, Act. 3. *Quem oportet cælum suscipere, vsque in tempora restitutionis.* Ioan. 16. *Iterum relinquo mundum.* Math. 26. *Me non semper habebitis.* Col. 3. *Quæ sursum sunt querite, vbi Christus est.*

2. Natura corporis, seu essentialis proprietas est, vt sit visibile, palpabile, & ceteris modis eodem in & loco & tempore simul, ast ita Christi corpus est tantum in cælo. Ita & Patres, &c.

3. Omnia argumenta, quibus Pontificii contra Vbiq; itas vtuntur, æque valent ad probandum, Corpus Christi non posse esse simul in pluribus locis.

4. Et quidem Corpus Christi verissimè, realissime, que præsens est in S. Eucharistia; sed non per essentialem mutationem panis & vini in Essentiale Corpus & Sang. Christi: sed per modum Spiritualem atq; Sacramentalem. De quo *quæst. 75.*

RESPONDEO. I. Vniuersim. Corpus Christi in cælo corporeo palpabile adæquato spatio circumscriptum esse, docui in meo *Luthercalu. par. 1. q. 68.*

Atque tametsi Christus Homo sit in cælo, vt regni throno; tamen etiam extra cælum corporali præsentia esse potest, vbi voluerit. Reliquit autem mundum secundum humanam conuersationem: de qua tamen essentialiter corporaliter præsens aiebat: *Math. ult. Hæc locus sum vobis, cum adhuc essem vobiscum; aderatque idem ipsissimus; sed non modo priorre. Quare cum Essentia sui Corporis est in cælo localiter, & circumscriptiue: cum eadem est in Eucharistia Sacramentaliter: neque ideo deserit cælum, neque motu locali descendit. Hinc vt liqueat suasionum solutio.*

II. RESPONDEO tamen singulatim: AD I. *Oportuit suscipere vsque ad iudicium; non dicitur,*